

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege privind actele de stare civilă

1. Denumirea autorului și a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege privind actele de stare civilă a fost elaborat de Ministerul Justiției, în colaborare cu Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Elaborarea proiectului de lege privind actele de stare civilă este condiționată de necesitatea implementării noului model de prestare a serviciului public de înregistrare a faptelor și evenimentelor de stare civilă (în continuare - modelul „TO BE”): nașterea, căsătoria, desfacerea căsătoriei (divorțul), decesul, precum și eliberarea documentelor de stare civilă. Menționăm că modelele „TO BE” au fost elaborate în urma exercițiului de reinginerie a serviciilor de stare civilă, realizate în cadrul implementării activităților <i>Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare</i> și a <i>Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare</i> în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, ratificate prin Legea nr. 25/2018, precum și în conformitate cu acțiunea 3.3.2 „Elaborarea viziunii serviciilor modernizate (TO BE) și a planurilor de modernizare a serviciilor selectate” din Planul de acțiuni privind reforma de modernizare a serviciilor publice pentru anii 2017-2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 966/2016. În contextul celor expuse, reieșind din faptul că promovarea proiectului are loc cu depășirea termenului planificat în documentul de politici menționat supra, aceasta a fost asumată de Ministerul Justiției în calitate de prioritate instituțională, fiind inclusă în Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2024¹. Finalitatea urmărită prin promovarea proiectului constă în modernizarea serviciilor publice de înregistrare de stat a faptelor și evenimentelor de stare civilă și a celor de emitere a documentelor de stare civilă. În această ordine de idei, au fost revizuite conceptual prevederile actuale privind înscrierea actelor de stare civilă, fapt determinat și de sensul acordat prin proiectul de lege termenului de „acte de stare civilă”. Prin proiectul de lege, toate faptele și evenimentele de stare civilă produse în alte state, urmează a fi supuse recunoașterii și consemnării în resursele informaționale deținute de Agenția Servicii Publice. Procesul de modernizare a serviciilor publice s-a axat pe aplicarea principiilor de reinginerie a serviciilor publice, statuate în Metodologia privind reingineria

¹ Planul de acțiuni poate fi accesat la linkul:

https://www.justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/plan_mj_2024_final.pdf

serviciilor publice, aprobată prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr.598A din 10.08.2020 (Metodologia privind reingineria serviciilor publice ²), și anume:

- centrarea pe beneficiarii serviciilor publice;
- servicii accesibile și incluzive;
- prestarea serviciilor prin canale multiple;
- standardizarea și simplificarea serviciilor;
- solicitarea datelor o singură dată;
- utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciilor publice.

Astfel, reingineria serviciului „Înregistrarea actelor de stare civilă” se bazează pe recomandările Subcapitolului 5.1 „Simplificarea administrativă” și a Subcapitolului 5.2 „Analiza și modificarea schiței proceselor serviciului” din cadrul Metodologiei privind reingineria serviciilor publice.

Modificarea „proceselor de business” actuale de eliberare a documentelor de stare civilă, prin identificarea și redesignul componentelor care afectează performanța acestora, pentru îmbunătățirea rezultatelor, inclusiv creșterea eficienței și a transparenței procedurale, se va efectua prin aplicarea următoarelor măsuri:

Măsura	Exemple
ELIMINARE	✓ a etapelor din proces care nu prezintă valoare adăugată; ✓ a etapelor care pot fi combinate cu alte etape/activități; ✓ a incomodităților pentru beneficiari, inclusiv a barierelor specifice grupurilor vulnerabile și marginalizate; ✓ a numărului excesiv de roluri.
DELEGARE	✓ minimizarea numărului delegărilor; ✓ eliminarea aprobărilor care nu sunt necesare; ✓ împuternicirea personalului să efectueze verificările respective; ✓ punerea la dispoziția personalului a tuturor informațiilor necesare pentru a putea lua decizii.
RELOCARE	✓ reducerea numărului de vizite ale beneficiarilor; ✓ reducerea reținerilor; ✓ lansarea canalelor de acces multiple și potrivite; ✓ acceptarea documentației în format electronic.

² Metodologia poate fi accesată la linkul:

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/metodologia_privind_reingineria_serviciilor_public_e.pdf

AUTOMATIZARE	✓ automatizarea sarcinilor repetitive; ✓ automatizarea sarcinilor care consumă timp; ✓ folosirea instrumentelor necostisitoare disponibile.
SEPARARE	✓ a activităților „front office” de cele „back office”; ✓ a activităților de management de cele de executare; ✓ a funcțiilor administrative de cele de prestare a serviciilor.
STANDARDIZARE	✓ a proceselor; ✓ a rolurilor; ✓ a timpului; ✓ a informației; ✓ a măsurilor de reducere a barierelor specifice grupurilor vulnerabile și marginalizate.

De asemenea, una din finalitățile urmărite prin proiect constă în crearea cadrului legal pentru utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciului în cauză, în scopul facilitării interacțiunii la distanță între autoritatea abilitată să înregistreze fapte și evenimente de stare civilă cu beneficiarii serviciului, cu mutarea accentelor de la interacțiunile tradiționale (pe hârtie) la cele prin mijloace de comunicare electronică și, corespunzător, valorificarea la maxim a rezultatelor soluțiilor tehnologice.

Soluțiile tehnologice de asigurare a proceselor de înregistrare a faptelor și evenimentelor de stare civilă și de emitere a documentelor de stare civilă, precum și a altor procese operaționale, aferente înregistrării actelor de stare civilă, conform modelului nou de prestare a serviciilor, **sunt reglementate de Conceptul sistemului informațional „Acte de stare civilă”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 956/2022.**

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legislativ se constată mai multe aspecte referitoare la circulația documentelor în format electronic, care, de asemenea, au servit ca condiții de bază ce au impus elaborarea proiectului de lege, și anume:

- Cu toate că, de mai mulți ani, în Moldova este reglementat documentul electronic și semnătura electronică, acestea fiind echivalate cu documentul pe hârtie semnat olograf, în prezent trebuie să constatăm că, documentul electronic este utilizat foarte puțin. Continuă să persiste practici în care autoritățile nu acceptă documente electronice, nu operează cu dosare electronice și nu emit documente și acte în format electronic, cu toate că marea majoritatea dețin semnături electronice și mijloace de comunicare electronică corespunzătoare. Dezvoltarea tehnologică în prezent permite, în mod accesibil, nu doar utilizarea pe larg a documentelor electronice, dar și prevalarea acestora în raport cu cele pe hârtie.

- Procesul clasic de înregistrare de stat a faptelor și evenimentelor de stare

civilă, deși este unul standardizat, totuși este deja depășit de timp, implicând interacțiunea directă și personală între beneficiari și Agenția Servicii Publice (în continuare - ASP), dar și cu alte autorități și instituții în acest scop.

▪ Chiar și soluțiile actuale disponibile solicitanților (cum ar fi, de exemplu, solicitarea online a unui certificat de stare civilă) implică o vizită la ASP în scopul ridicării certificatului pe suport de hârtie, iar posibilitatea emiterii unui certificat în forma electronică semnat cu semnătura electronică nefiind, în genere, prevăzută de legislație.

▪ O parte considerabilă din fluxul de documente în cadrul autorităților publice, precum și între autorități nu este digitalizat. Pentru a garanta ca autoritățile și instituțiile publice să emită acte și documente prioritar în format electronic, este necesar ca marea parte a fluxului de documente să fie digitalizată.

Pentru atingerea acestui scop se impune ca autoritatea în cauză să recepționeze (la maxim posibil) în format electronic cereri și documente, să opereze în procesele de lucru interne cu documente în format electronic, precum și în raport cu alte autorități/instituții implicate în proces și, nu în ultimul rând, să lucreze cu dosare electronice și arhivă electronică. În aceste scopuri se impune amplificarea utilizării semnăturii electronice între autoritățile și instituțiile publice, pe de altă parte, facilitarea obținerii și utilizării semnăturii electronice de către persoanele fizice.

▪ În raport cu cadrul legislativ existent este important nu doar de a completa legile cu prevederi în privința documentelor în format electronic și regimul acestora, dar și de a depista și elimina prevederi care constrâng autoritățile să folosească documente doar pe suport de hârtie, doar modalități tradiționale de comunicare (ex. poșta convențională) și nu admit utilizarea unei varietăți mai mari de căi de comunicare.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul noii legi privind actele de stare civilă este structurat în VIII Capitle, acestea din urmă incluzând mai multe secțiuni. Viitorul act normativ urmează să stabilească autoritățile abilitate să înregistreze fapte și evenimente de stare civilă, modul de înregistrare a faptelor și evenimentelor de stare civilă, modul de modificare și anulare a actelor de stare civilă, precum și alte proceduri ce țin de acest domeniu.

Astfel, normele ce se propun prin proiect sunt menite să optimizeze procedura de înregistrare a faptelor și evenimentelor de stare civilă prin:

- stabilirea obligativității înregistrării electronice a faptelor și evenimentelor de stare civilă;

- emiterea extraselor de stare civilă în format electronic;

- semnarea electronică a extraselor de stare civilă de către funcționarul autorității publice abilitate să înregistreze fapte și evenimente de stare civilă și aplicarea pe acestea a codului QR (eng. QuickResponse), care să ofere posibilitatea verificării validității documentului prin scanarea cu orice dispozitiv electronic;

- emiterea extraselor privind nașterea, căsătoria, divorțul, schimbarea numelui și/sau a prenumelui *pe suport de hârtie* doar la solicitarea expresă a titularului sau a reprezentantului lui legal sau desemnat prin procură, ori prin împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza

semnăturii electronice;

- emiterea extraselor privind decesul *pe suport de hârtie* doar la solicitarea expresă a membrilor familiei, rudelor decedatului sau altor persoane îndreptățite;

Specificul înregistrării electronice a faptelor și evenimentelor de stare civilă și ținerea Sistemului informațional „Acte de stare civilă” determină o modificare sub aspect terminologic a prevederilor referitoare la emiterea documentelor de stare civilă.

Din punct de vedere conceptual, proiectul oferă un sens nou noțiunii „acte de stare civilă”.

Actualmente această noțiune reprezintă „înscrișul pe suport de hârtie, eliberat de ASP”, semnat de participanți și autentificat de persoana responsabilă, sistematizat și organizat în registre de stare civilă, ținute pe hârtie.

Urmare a reconceptualizării noțiunii menționate, **prin „acte de stare civilă” se va înțelege** înregistrarea propriu-zisă a faptelor și evenimentelor de stare civilă din registrele de stare civilă (în cazul înregistrărilor efectuate pe suport de hârtie) sau din sistemul informațional al Agenției Servicii Publice (în cazul înregistrărilor efectuate electronic) de către autoritățile abilitate prin lege să efectueze înregistrarea.

Precizăm că pentru actele eliberate de ASP persoanelor fizice se va utiliza doar noțiunea de **„documente de stare civilă”**, felurile acestora fiind expuse în art. 6 din proiect:

- extrasele de pe actele de stare civilă – proiectul propune substituirea actualelor „certificate de stare civilă” (certificat de naștere, de deces, de căsătorie, de divorț, de schimbare a numelui) cu „extrasele de pe actele de stare civilă (extras de pe actele de stare civilă privind nașterea, decesul, căsătoria, divorțul, schimbarea numelui);
- certificatul privind starea civilă – acest document de stare civilă este necesar pentru a fi prezentat la autoritățile din alte state și va conține, per ansamblu, informația despre starea civilă a unei persoane fizice la o anumită dată (de exemplu, informația despre căsătoriile și divorțurile persoanei respective);
- certificatul de capacitate matrimonială – acest document de stare civilă este necesar pentru a fi prezentat la autoritățile din alte state în scopul confirmării sau infirmării dreptului cetățeanului Republicii Moldova de a încheia o căsătorie în conformitate cu cadrul normativ al Republicii Moldova.

În context, menționăm că proiectul prevede și posibilitatea emiterii documentelor de stare civilă pe **formulare multilingve**. Forma de bază a documentelor de stare civilă va fi cea electronică, acestea putând fi imprimare și pe suport de hârtie, la solicitarea persoanei interesate, după cum a fost menționat supra.

Suplimentar, trebuie să concretizăm faptul că în cadrul proiectului de lege s-a optat pentru utilizarea noțiunilor de „fapte” de stare civilă și de „evenimente” de stare civilă. Logica utilizării acestor noțiuni derivă din conținutul art. 9 alin. (2) lit. h) din Codul civil, care prevede:

„(2) Drepturile și obligațiile civile apar: [...]h) în urma **altor fapte** ale persoanelor fizice și juridice și **a unor evenimente** de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.”

Astfel, în sensul proiectului noii legi privind actele de stare civilă, la categoria

de „fapte de stare civilă” se includ acțiunile/întâmplările din viața unei persoane fizice, care influențează starea civilă a persoanei, producerea cărora nu depinde de voința acesteia—nașterea și decesul. La categoria de „evenimente de stare civilă” se includ acțiunile/întâmplările din viața unei persoane fizice, care influențează starea civilă a persoanei, producerea cărora este dependentă de voința acesteia – căsătoria, divorțul, schimbarea numelui, recunoașterea paternității.

De asemenea, proiectul face o clarificare cu privire la **autoritățile care sunt abilitate** să înregistreze faptele și evenimentele de stare civilă, precum și cu privire la limitele competențelor acestora:

- Agencia Servicii Publice – în calitate de instituție de bază, cu competențe în implementarea politicilor în domeniu, va asigura înregistrarea tuturor tipurilor de fapte și evenimente de stare civilă. De asemenea, va efectua controlul activității altor autorități abilitate;
- Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi – vor efectua înregistrarea primară a nașterii, căsătoriei și decesului;
- Misiunile diplomatice și/sau oficiile consulare ale Republicii Moldova – vor efectua înscrierea faptelor și evenimentelor de stare civilă produse în alte state (în baza documentelor confirmatoare, eliberate de autoritățile altor state), înregistrarea primară a nașterii și decesului în baza documentelor medicale eliberate în Republica Moldova (de ex. în cazul în care solicitantul nu a reușit să finiseze în Republica Moldova procedura de înregistrare a faptului/eventimentului de stare civilă), înregistrarea căsătoriei și a divorțului în cazul acordului comun al soților, dacă cel puțin unul dintre soți este cetățean al Republicii Moldova. În cazul solicitării altor servicii de stare civilă, misiunile diplomatice și/sau oficiile consulare ale Republicii Moldova vor recepționa solicitările respective și le vor transmite spre examinare către ASP.
- Notarii – vor înregistra divorțurile și căsătoriile în condițiile stabilite de lege.

Prin proiect sunt reglementate prevederi cu caracter general, aplicabile tuturor proceselor ce cad sub incidența legii, ce vizează procedura de depunere a cererii, de verificare a identității persoanei, acțiunile speciale referitoare la titularul actului de stare civilă sau la atestarea circumstanțelor care determină necesitatea suspendării procedurii administrative inițiate în procesul de prestare a serviciilor de stare civilă.

Cu referire la înregistrarea nașterii

Aceasta este prima etapă în re-ingineria serviciului de înregistrare a nașterii și presupune *eliminarea din uz a certificatului medical constatator al nașterii pe suport de hârtie*. Certificatul medical constatator al nașterii se va întocmi doar în format electronic, cu posibilitatea imprimării acestuia pe suport de hârtie, fără semne de protecție, în caz de necesitate sau la solicitare.

Certificatul de naștere pe suport de hârtie, care se eliberează la momentul de față, își va pierde statutul de document primar. Cu toate acestea, modelul nou de prestare a serviciului de înregistrare a nașterii, oferă opțional posibilitatea imprimării pe suport de hârtie a înregistrărilor electronice a nașterii la nivel central, cu titlu de

arhivare pentru recuperare în cazul unei eventuale distrugerii, unde mai multe înregistrări vor fi imprimate pe hârtie A4, în formă tabelară, citibilă de mașini (machine-readable), cu sau fără participarea factorului uman.

De asemenea, se propune excluderea necesității prezentării documentelor necesare pentru înregistrarea nașterii, care pot fi identificate/verificate în sistemele informaționale de domeniu (documente de stare civilă eliberate în baza actelor de stare civilă înregistrate și aflate la păstrare în Departamentul stare civilă, acte de identitate din sistemul de documentare a cetățenilor Republicii Moldova).

Unul din elementele de bază ale re-ingineriei acestui serviciu îl constituie excluderea aplicării principiului teritorialității la prestarea serviciului de înregistrare a nașterii. Astfel, înregistrarea nașterii se va face de autoritatea abilitată să înregistreze faptul de stare civilă, indiferent de locul unde s-a produs nașterea sau unde își au domiciliul părinții copilului.

Înregistrarea electronică a faptului nașterii va avea loc în baza Declarației de naștere, care va putea fi depusă fizic sau online, în temeiul:

- certificatului electronic medical constatator al nașterii, înregistrat de unitatea medico-sanitară publice sau private, în care a avut loc nașterea (înscrierea efectuată în Sistemul informațional „Constatarea Medicală a Nașterii și Decesului”);
- certificatului medical constatator al nașterii pe suport de hârtie, emis de autoritatea competentă din alt stat;
- procesului-verbal și certificatul electronic medical constatator al nașterii prin care se constată sexul și vârsta copilului – în cazul înregistrării nașterii unui copil găsit sau hotărârii instanței de judecată cu privire la constatarea faptului nașterii copilului de către o anumită femeie.

În același timp, se propune reducerea termenului de declarare a nașterii copilului de la 3 luni la 1 lună din ziua nașterii copilului. Precizăm că, în cazul în care înregistrarea nașterii copilului nu va fi efectuată în termenul respectiv, stabilit la art. 22 alin. (1) din proiect, acest lucru va fi efectuat în temeiul art. 47 alin. (1) lit. b), cu statut de „înregistrare ulterioară a faptelor de stare civilă”.

Cu referire la înregistrarea căsătoriei

Modificările ce se propun sunt orientate spre instituirea unui model nou de prestare a acestui serviciu. Subliniem că acesta nu presupune modificarea normelor cu privire la ceremonie, scenariu sau alte activități conexe care țin de cultura și tradițiile locale.

Certificatul de căsătorie pe suport de hârtie, care se eliberează la momentul de față, își va pierde statutul de document primar. Cu toate acestea, modelul nou de prestare a serviciului va presupune imprimarea opțională pe suport de hârtie a înregistrărilor electronice la nivelul organului central de stare civilă, cu titlu de arhivare sau recuperare în cazul unei eventuale distrugerii.

La solicitarea titularilor, extrasul de căsătorie va putea fi imprimat pe hârtie, unde se va regăsi codul QR al documentului. Astfel, prin scanarea codului QR va putea fi verificat conținutul extrasului de căsătorie și va putea fi confirmată validitatea acestuia. Aceasta va permite ca, din punct de vedere tehnic, după

înregistrarea căsătoriei, în fișa personală a soților din Registrul de stat al populației să se schimbe automat statutul de stare civilă în „Căsătorit” și să se indice relația de afinitate între soț și soție.

Noile reglementări vor permite:

- transmiterea cererii de înregistrare a căsătoriei către autoritatea abilitată să înregistreze căsătoria, în format electronic, prin intermediul portalului unic al serviciilor publice (<https://servicii.gov.md/ro>), sub formă de document electronic cu semnătura electronică, eliberată în condițiile Legii privind identificarea electronică; sau,

- depunerea cererii de înregistrare a căsătoriei la ghișeul autorității abilitate să înregistreze căsătoria, pe suport de hârtie, de către unul din viitorii soți.

Totodată, se propune ca înregistrarea căsătoriei într-un termen mai mic de o lună să fie considerat ca și un serviciu de urgentare, prestarea căruia să fie efectuată conform nomenclatorului serviciilor, aprobat de Guvern. Astfel, se propune abrogarea normelor, care sunt depășite de timp, deoarece acestea prevedeau condiții suplimentare sau documente confirmative pentru a putea fi solicitată urgentarea căsătoriei. De asemenea, viitorii soți vor fi notificați automat prin intermediul serviciului guvernamental de notificare electronică despre perioada de timp rămasă până la expirarea termenului de înregistrare a căsătoriei.

Un alt element de novăție al proiectului este excluderea principiului teritorialității, aplicat actualmente la depunerea declarației de căsătorie și înregistrarea căsătoriei doar corespunzător vizei de domiciliu a viitorului soț sau a părinților acestuia. Astfel, persoanele care vor dori să se căsătorească vor avea posibilitatea să aleagă la dorință oricare din autoritățile abilitate să înregistreze căsătorii, în oricare localitate în care se află subdiviziunea teritorială a Agenției Servicii Publice, la o Primărie sau la o misiune diplomatică ori oficiul consular al Republicii Moldova peste hotare sau, după caz, la notar, fiind limitați doar de programările deja efectuate de alți solicitanți pentru ziua sau ora preferată. Excepție de la această regulă o vor face doar înregistrările urgentate, precum și înregistrarea căsătoriei în cadrul instituțiilor penitenciare cu o persoană condamnată sau arestată, unde cererea de înregistrare a căsătoriei se va depune la autoritatea abilitată din raza teritorial-administrativă a penitenciarului sau a izolatorului de urmărire penală, reprezentanții căruia se vor deplasa și vor înregistra căsătoria în localul penitenciarului sau al izolatorului de urmărire penală.

Un alt aspect nou al proiectului constă în faptul atribuirii pentru notari a competenței de a înregistra căsătorii în conformitate cu Legea privind actele de stare civilă, cât și cele ce urmează a se regăsi în Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.

Totodată, conform modificărilor propuse, datele despre faptele și evenimentele de stare civilă, necesare pentru identificarea persoanei și stabilirea stării civile a acesteia la momentul solicitării înregistrării căsătoriei, vor fi în mod obligatoriu prezentate doar de către următoarele categorii de persoane:

- cetățenii Republicii Moldova ai căror acte de stare civilă sunt emise de autoritățile competente din alte state și nu sunt obligatoriu a fi supuse procedurii de transcriere în Republica Moldova;

- străinii, care solicită încheierea căsătoriei în conformitate cu prevederile legale.

Cu referire la înregistrarea divorțului

Cât privește înregistrarea divorțului, amendamentele ce se propun de a fi operate de asemenea instituie un nou model de prestare a acestui serviciu.

Astfel, pentru optimizarea acestei proceduri se propune automatizarea deplină a proceselor de înregistrare a divorțului, în cazul în care căsătoria a fost desfăcută prin hotărârea judecătorească și soții sunt identificați prin numărul de identificare de stat al persoanei fizice IDNP (în continuare – IDNP), precum și automatizarea parțială a proceselor în cazul desfacerii căsătoriei prin cererea unuia dintre soți sau cererea comună a soților depusă la subdiviziunea teritorială a ASP sau la o misiune diplomatică ori oficiul consular al Republicii Moldova sau la notar.

De asemenea, se exclude restricția de a putea înregistra divorțul doar conform vizei de domiciliu sau locului unde a fost înregistrată căsătoria. Astfel, persoanele care au decis să desfacă căsătoria vor avea posibilitatea să se adreseze la oricare autoritate abilitată să înregistreze divorțul.

Dacă autoritatea competentă din alt stat transmite o comunicare cu privire la desfacerea căsătoriei pe numele unui cetățean al Republicii Moldova, cu indicarea documentului ce servește drept temei pentru desfacerea căsătoriei, funcționarul subdiviziunii teritoriale a ASP, va indica mențiunea respectivă în Registrul de stat al populației și va modifica starea civilă a persoanei în „Divorțat(ă)”. Dacă căsătoria a fost desfăcută de autoritatea competentă din alt stat, prin înregistrarea actului de divorț, acesta poate fi supus procedurii de transcriere ulterior, la adresarea persoanei respective.

Cu referire la înregistrarea decesului

Cât privește înregistrarea decesului, noul model de prestare a serviciului vine să simplifice și să eficientizeze procedurile care țin de înregistrarea constatării decesului de către medic. În acest sens, se propune schimbarea modalității de înregistrare a faptului constatării decesului din „înregistrarea pe suport de hârtie” în „înregistrarea electronică”. Certificatul medical constatator al decesului se va întocmi în format electronic, în Sistemul informațional „Constatarea Medicală a Nașterii și Decesului” (în continuare - e-CMCD), cu posibilitatea imprimării acestuia pe suport de hârtie.

Înregistrarea electronică a faptului de stare civilă de deces va avea loc în lipsa declarantului, fără completarea declarației de deces, în temeiul notificării (certificatului electronic de constatare a decesului) parvenite în Registrul de stat al populației din e-CMCD sau hotărârii instanței de judecată definitive și irevocabile de constatare a decesului, parvenite automat în Registrul de stat al populației din PIGD.

Declarantul decesului (persoana interesată) va trebui să se prezinte la autoritatea abilitată pentru înregistrarea decesului doar în cazul în care certificatul medical de constatare a decesului a fost emis de către autoritățile competente din alt stat. În acest caz, decesul se va înregistra manual de către specialistul „front office” al ASP sau reprezentantul Misiunii Diplomatice /Oficiului Consular (în continuare - MDOC) cu

date din certificatul medical de constatare a decesului prezentat (eliberat în străinătate) și în baza actului de identitate a declarantului.

Procesul de înregistrare a decesului în temeiul e-CMCD (înregistrat electronic de către instituțiile medicale competente din Republica Moldova) sau în temeiul hotărârii judecătorești înregistrate și interpelate/preluate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (în continuare - *PIGD*), va fi complet automatizat, deci nu va necesita implicarea specialistului „back office” al ASP, în cazul în care persoana decedată este luată la evidență în Registrul de stat al apopulației și, prin urmare, dispune de cod IDNP.

Automatizarea, cu implicarea specialistului „back office”, a proceselor de înregistrare a decesului în temeiul certificatului medical de constatare a decesului va avea loc în cazul în care persoana decedată nu este în evidență în Registrul de stat al apopulației și în cazul în care se prezintă un certificat medical constatat al decesului emis de autoritățile competente din alt stat.

Extrasul electronic privind decesul, eliberat în temeiul actului de deces, va putea fi imprimat și eliberat, la solicitare, de către specialistul „front office” al ASP, MDOC sau autoritățile publice locale. Acesta va avea forma unui document în format „PDF”, cu semnătura electronică aplicată a specialistului care a executat cererea (sau, după caz, cu semnătura electronică, în cazul generării lui în regim automat) și un cod QR ce va permite validarea lui (semnăturii și conținutului).

Astfel, decade necesitatea ținerii de registre de evidență a eliberării certificatelor de deces pe suport de hârtie, în care solicitanții sunt obligați să semneze pentru a confirma recepționarea.

Cât privește ***înregistrarea de stat a faptelor și evenimentelor de stare civilă***, noul model de prestare a serviciului presupune că, toată informația cu privire la faptele și evenimentele de stare civilă este disponibilă și accesibilă în format electronic.

Documentul de stare civilă va avea forma unui fișier electronic și va conține informații din Sistemul informațional „Acte de stare civilă” cu privire la un fapt sau un eveniment ori va confirma starea civilă, în dependență de tipul de document solicitat. Documentele de stare civilă vor avea forma unui fișier în format „PDF” cu semnătura electronică aplicată a specialistului care a executat cererea sau semnătura electronică. Documentul va include un cod QR și va putea fi verificat online (semnătura și conținutul).

Drept urmare, dovezile privind înregistrarea unor fapte sau evenimente de stare civilă nu vor fi solicitate de către autoritățile publice și instituțiile private din Republica Moldova de la cetățean (titular), dar vor fi disponibile prin canale electronice de acces (platforma de interoperabilitate (MConnect), SIC Access-Web).

Documentele care vor fi solicitate și executate în continuare, vor fi cele care sunt necesare pentru a fi prezentate peste hotare: extrasele multilingve, certificatele privind starea civilă, certificatele de capacitate matrimonială.

Solicitanții vor beneficia de mai multe canale de acces a serviciului de eliberare a documentelor, inclusiv online, terminale de plată, solicitarea personală sau prin reprezentant legal la ASP, MDOC, notarii și autoritățile publice locale sau auto-

deservire prin intermediul „Portalul guvernamental al cetățeanului”, disponibil pe platforma <https://mcabinet.gov.md/>.

Solicitanții vor avea posibilitatea să solicite eliberarea mai multor extrase/documente printr-o singură cerere. De asemenea, solicitanții vor fiificați prin intermediul serviciului guvernamental de notificare electronică (MNotify) cu privire la etapele de executare a cererii.

Aceste amendamente vor permite atingerea obiectivelor strategice stabilite la etapa incipientă a procesului de reinginerie a serviciilor de stare civilă: reducerea timpului necesar pentru obținerea de către cetățeni a serviciilor guvernamentale, creșterea ponderii persoanelor care accesează e-serviciile și creșterea gradului de satisfacție a cetățenilor privind calitatea serviciilor guvernamentale.

Reiterăm că detaliile privind procedura de înregistrare a faptelor și evenimentelor de stare civilă, condițiile de eliberare a documentelor de stare civilă, precum și modelele documentelor de stare civilă vor fi aprobate de Guvern.

Totodată, prin proiect se reglementează anumite dispoziții finale și tranzitorii pentru a asigura trecerea treptată de la documente pe suport pe hârtie, la cele în format electronic.

4. Fundamentarea economico-financiară

Luând în calcul că marea majoritate a autorităților și instituțiilor publice deja sunt în posesia semnăturilor electronice, obligația prevăzută în proiect de a utiliza aceste semnături și de a circula pe larg documentele emise în format electronic, precum și cea de a pune în aplicare mijloacele de comunicare electronică disponibile nu presupune cheltuieli suplimentare din bugetul public național.

Autoritățile și instituțiile care, până în prezent, nu au implementat procesele de comunicare prin mijloace electronice, vor fi obligate să depună un efort suplimentar pentru a accelera procesul de implementare a documentului electronic și digitalizarea proceselor interne, în limita resurselor financiare disponibile.

Menționăm că cheltuielile aferente dezvoltării și menținerii Sistemului Informațional „Acte de stare civilă” au fost estimate la etapa de promovare de către Cancelaria de Stat a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Acte de stare civilă” (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 956/2022).

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru a asigura demararea procesului de reinginerie a serviciilor de stare civilă, inclusiv buna implementare a prevederilor proiectului, se propune acesta să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2025. Stabilirea acestui termen derivă și din termenele limită ale proiectului guvernamental de modernizare a serviciilor de stare civilă, care este realizat cu asistență financiară externă.

Pentru a asigura implementarea prezentului proiect de lege este necesară modificarea următoarelor acte normative:

- Codul familiei nr. 1316/2000;
- Codul civil nr. 1107/2002;
- Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003;
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală;

- Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției;
- Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare;
- Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială;
- Legea taxei de stat nr. 213/2023.

Precizăm că modificările menționate supra se regăsesc în Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (cadrul conex Legii privind actele de stare civilă nr. unic 210/MJ/2024), care este promovat concomitent cu prezentul proiect de lege.

Totodată, Guvernul va trebui să efectueze o analiză multiaspectuală a actelor sale normative și să intervină cu mai multe modificări, inclusiv să adopte actele necesare ce rezultă din conținutul și dispozițiile finale ale proiectului de lege.

De asemenea, ASP urmează să ajusteze actele sale interne la noile prevederi ale legii.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența* în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul Transparența decizională, a fost plasat anunțul de inițiere, fiind accesibil la următorul link: <https://shorturl.at/GigVY>.

La ședința Secretarilor generali ai ministerelor din 18 martie 2024 s-a decis remiterea spre avizare a proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind actele de stare civilă*, fiind înregistrat în Cancelaria de Stat cu **numărul unic 209/MJ/2024** și plasat pe pagina web a Ministerului Justiției³.

În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări: Cancelaria de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Servicii Publice, Oficiul Avocatului Poporului, Camera Notarială, A.O. „Asociația pentru Siguranță Urbană și Mediere din Moldova”, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, Curtea de Apel Bălți, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Coaliția pentru Incluziune și Nediscriminare.

Au prezentat lipsă de obiecții, propuneri și recomandări: Consiliul Superior al Procurorilor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Nu au prezentat avizele: Curtea de Apel Chișinău, Judecătoria Chișinău.

În procesul de avizare repetată au fost recepționate propuneri și recomandări de la: Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Servicii Publice, Oficiul Avocatului Poporului, Camera Notarială, Curtea Supremă de Justiție, Congresul Autorităților Locale din Moldova.

Obiecțiile, propunerile și recomandările recepționate sunt reflectate în sinteza aferentă proiectului.

Au prezentat lipsă de propuneri și obiecții: Biroul Politici de Reintegrare,

³ Link: <https://justice.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-cu-privire-la-actele-de-stare-civila>

Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Judecătoria Chișinău, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Chișinău, Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Nu au prezentat avizele/recomandările: Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

7. Constatările expertizei anticorupției

Întru respectarea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* (în continuare – *Legea nr. 100/2017*), prin scrisoarea nr. 03/7295 din 31 iulie 2024, Ministerul Justiției a remis proiectul actului normativ spre expertizare Centrului Național Anticorupție.

Prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO24/9916 din 15.08.2024 **s-a constatat faptul că:**

- au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional;
- proiectul corespunde interesului public general, deoarece acesta contribuie la modernizarea serviciilor publice de înregistrare de stat a faptelor și evenimentelor de stare civilă și a celor de emitere a documentelor de stare civilă;
- nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ;
- textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art. 54 din *Legea nr. 100/2017*;
- în textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

Ministru

/semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU